

Harens Old Goud

Bij de tijd over

Haren, Glimmen, Onnen en Noordlaren

*Harens
Historische Kring
Old Go*

Harens Historische Kring Old Go

Harens Old Goud is een uitgave van de Harens Historische Kring Old Go en verschijnt 3 x per jaar in april, september, december

Redactie: Henk Bazuin, Siebrand Braaksma, Maria Staal en Roelof van Wijk;
te bereiken via: redactie@oldgo.nl

Losse nummers, zolang de voorraad strekt € 3/stuk
Copyright: Harens Historische Kring Old Go.
Overname van (gedeelten) van artikelen en/of afbeeldingen is slechts toegestaan na schriftelijke toestemming van de redactie.

Druk: Drukkerij G.van Ark, Haren.

Inlichtingen over de vereniging:

Website: www.oldgo.nl. Contactpersoon: Jan Kalter
Bereikbaar via: webmaster@oldgo.nl

Secretariaat

Jan Offereins *Borgsingel 3, 9753 CD Haren*
Bankrekening: Rabobank: 1570.71.286

Tnv. Harens Historische Kring "Old Go"

Bezoekerscentrum *Oude Brinkweg 12a, Haren*
Elke donderdag van 14 tot 15 uur

Bestuur

Voorzitter Ali Bakker
Secretaris Jan Offereins
Penningmeester Henk Bazuin
Bestuurslid Jan Dijkema
Bestuurslid Ab Deelman

Opgave lidmaatschap via www.oldgo.nl
Het lidmaatschap kan op elk moment ingaan
Individueel lidmaatschap € 15, Gezin: € 25

Inhoud

Gegevens, activiteitenoverzicht, inhoud	2
Old Go-tje	3
In memoriam de heer W. Rutgers	3
Old Go op de Kunst- en Cultuurmarkt	4
Een nieuwe naam	4
Excursie Noordlaren	5
Herinneringen van Geert Bazuin aan zijn jeugd	6
Het Bezoekerscentrum van Old Go	7
Ter Borgh	8
Tuinstad Haren, boekbespreking	9
Willem Rutgers	10
Open Monumentendag, 14 september	11
Hoornse Dijk problematiek in de zeventiger jaren	12
Samenwerking Old Go en HCC	13
Advertenties	14
Schulte van Haren	15
Dag van de Groninger Geschiedenis	15
Villa De Vennen, Haren	16
Oude nummers	17
Osdiek Twij	18
Vraag en Antwoord, rubriek	18
Noordlaren in prentbriefkaarten	19

Activiteiten en overzicht Old Go

Doelstelling	Het bevorderen van de belangstelling voor, en het bundelen en publiceren van kennis over de geschiedenis van de gemeente Haren
Activiteiten	<i>Lezingen</i> : twee keer per jaar <i>Excursies</i> : één keer per jaar <i>Tentoonstellingen</i> organiseren <i>Rubriek</i> in "Haren De Krant"; elke maand <i>Item</i> op radio Haren FM; de voorzitter vertelt over onderwerpen uit de geschiedenis van Haren <i>Promotie</i> op jaarmarkten en andere evenementen
De werkgroepen	<i>Oude verhalen</i> . Contactpersoon: Dick Schaap <i>Digitaal fotoarchief</i> . Contactpersoon: Dick Schaap <i>Open Monumentendag</i> . Contactpersoon: Jan Dijkema
Bezoekerscentrum	Het <i>bezoekerscentrum</i> Oude Brinkweg 12a, Haren, (boven de judoschool) is donderdag open van 14 tot 15 uur. We hebben hier ook ons <i>archief</i> .
Samenwerkingsverbanden.	<i>Historisch Platform Gorecht</i> is een samenwerkingsverband met de gemeenten/ historische verenigingen van Slochteren, Hoogezand-Sappemeer, Scharmer-Harkstede, Klooster Yesse en de provincie Groningen. <i>In de maak</i> : samenwerking met de Historische Commissie Haren en de Commissie Letteren

Old Go-tje

Waarom geschiedenis.

De titel van de augustus column op de website.

Een aardige titel voor een column.

Geschiedenis is toch wat vroeger is gebeurd, maar bedenken we ons wel dat wat vandaag gebeurt, morgen geschiedenis is. Leg het vast want overmorgen weet je het niet meer.

De vakantie ligt achter ons. Hebt u ook weer gefilmd of gefotografeerd of misschien wel beide voor het familiearchief?

De geweldige fietstocht in of door de gemeenten Haren, Hoogezand Sappemeer en Slochteren.

Het overlijden en de begrafenis van Prins Friso.

De Culturele Commissie in Haren zoekt contact met Old Go.

De nieuwe naam voor ons verenigingsblad.

Op de Hoogte bestaat niet meer. Harens Old Goud is geboren.

Zo maar een aantal items die je kunt wegzetten onder de noemer geschiedenis.

Verder geniet ik van de onderwerpen *veldkeien* en *driehoekjes* in de gemeente Haren.

In Onnen intrigeert mij het bord met daarop geschreven *Maartens Bossie*.

Waar komen die veldkeien vandaan, waar zijn de driehoekjes gebleven. Wie was Maarten en waarom is een bossie naar hem vernoemd.

Dit is oudere geschiedenis maar toch nog geen 100 jaar oud.

Weet u er iets van af? Laat het ons weten dan kan het worden vastgelegd. Ik nodig u van harte uit.

Henk Bazuin

Penningmeester Old Go

In memoriam de heer W. Rutgers 1923 - 2013

1961 de Gereformeerde kerk Nieuwe Schoolweg in Glimmen.

Er komt een nieuw gezin binnen: vader, moeder en 5 kinderen. Ze worden goed bekeken want zo vaak gebeurt dit niet binnen de gereformeerde gemeenschap van Glimmen. Mijn vader Bakker, broodbakker, ook blij; een dikke nieuwe klant erbij: de familie Rutgers.

In het mooie interview van Lineke van der Geest kunt u lezen over het leven van de heer Rutgers.

Voor mij ligt de passie, de hobby van de heer Rutgers aan de wieg van Old Go.

In 1981: tentoonstelling in Glimmen met oude foto's over Glimmen in het Dorpshuis.

Samen met mijn familie, die over het hele land waren uitgewaaid, gingen we opgewonden kijken. Een groot feest van herkenning. De heer Rutgers had van zijn collectie ansichtkaarten en oude foto's en artikelen een boeiende tentoonstelling gemaakt, waar heel veel belangstelling voor was.

Vervolgens verscheen zijn eerste boek *Glimmen dorp tussen Drentse A & Hondsrug* in 1986.

Voor mij was het een schatkamer vol herinneringen. Er verscheen een tweede deel in 1998. Hij had nog meer archiefwerk gedaan en dit verwerkt in het boek met nog meer oude foto's.

Voor de ijsvereniging in Glimmen schreef hij *Ijstijd, 110 jaar Ijsvereniging Glimmen*.

Voor mijn eerste excursie in 2003 over de geschiedenis van Glimmen had ik de heer Rutgers als gids, hij wist alles te vertellen over het dorp.

Toen Old Go opgericht werd in 2010 hadden we in het najaar onze eerste tentoonstelling in Westerveen. Uiteraard met hulp van de kennis en oude foto's van de heer Rutgers.

Het bestuur besloot dan ook bij de opening van de tentoonstelling Rutgers als erelid te benoemen.

Burgemeester Boumans bekroonde dit lidmaatschap. Ik weet dat de heer Rutgers dat erg op prijs heeft gesteld en dit ook als een bekroning voelde van zijn werk.

Voor de geschiedenis van Glimmen heeft de heer Rutgers gezorgd voor een uniek archief en heel veel foto's. Zijn vrouw was ook gegrepen door deze passie en heeft er veel aan mee gewerkt. Bij telefoontjes kon zij ook meestal het goede antwoord al geven.

Wij zijn ons erelid heel veel dank verschuldigd.

Voor mij zal het werk van de heer Rutgers altijd verbonden blijven aan mijn eigen passie en liefde voor Glimmen/Haren en zijn geschiedenis.

Wij zullen zijn kennis erg missen.

Ali Bakker
Voorzitter Old Go

27-8-2013

Old Go op de Kunst-en Cultuurmarkt Haren

Het was een gezellige toestand op het Raadhuisplein op 31 augustus, echt marktweer. Veel bezoekers die ook de kraam van Old Go wisten te vinden. Veel vragen over de getoonde foto's. Ook vragen die niet direct beantwoord konden worden. De belangstelling voor oude nummers van Op de Hoogte is goed.

De puzzelwandelroute werd interessant gevonden maar niemand heeft de oplossing terug gebracht. En helemaal fijn was het aantal nieuwe leden. Old Go zal zich blijven presenteren.

Een nieuwe naam

De houdbaarheidsdatum van de naam van ons blad *Op de Hoogte* was nog lang niet in zicht. Waarom dan toch een nieuwe naam?

Dat zit zo.

Een andere historische vereniging claimde de oudste rechten te hebben op het gebruik van de naam *Op de Hoogte*. In Haren doet het bestuur van Old Go daar niet moeilijk over en laat de leden meedenken over het vinden van een nieuwe naam.

Maar liefst 25 namen zijn ingezonden, korte, lange, cryptische en andere niet te categoriseren gedachtenpinsels.

Harens Old Goud is door het bestuur van Old Go als een sterk alternatief gekozen als vervanger voor *Op de Hoogte*. Een unieke naam, een nieuwe claim hoeven we niet te vrezen, denken wij.

Goud staat niet voor het edelmetaal maar voor dingen, situaties, aangelegenheden, gebeurtenissen etc. De mensen van Old Go zijn voortdurend op zoek naar Old Goud, de pareltjes van de geschiedenis van Haren.

De redactie van *Harens Old Goud* heeft zich ook over een aantal andere zaken gebogen aangaande de vormgeving: Een nieuwe voorpagina, een vernieuwd lettertype en een uitbreiding naar 20 pagina's.

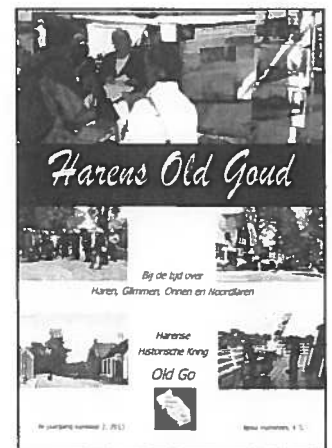
We hopen dat het U bevalt!

Wie deze naam bedacht en ingediend heeft, weten we niet meer.

Is het voor de geschiedenis van Haren belangrijk?

Namens het bestuur en redactie,

Henk Bazuin

Excursie Noordlaren

Zaterdag 1 juni was het tijd voor de jaarlijkse excursie van Old Go. Op een zeer koude middag kwamen 25 belangstellenden bijeen in Noordlaren voor een wandeltocht door het dorp, onder leiding van gidsen Jannie Veldman en Henk Abbring. Beiden weten ongelooflijk veel te vertellen over Noordlaren.

Door Ingrid Smit

Noordlaren: ooit het belangrijkste dorp in de huidige gemeente Haren. De excursie begint bij de kerk. Hier heeft *Hendrick de Cock* twee jaar gepreekt. In 1829 vertrok hij naar Ulrum en werd daar vijf jaar later de motor achter de Afscheiding.

De gids over het gebied bij de kerk: “Niemand heeft ooit geweten waarom het hier *Achter de Gracht* heet”.

Bij de vernieuwing van de riolering in 2012 is gebleken dat kerk + kerhof omgeven waren door een gracht, vandaar. Er zijn toen skeletten gevonden en een sarcofaag. De stenen muurtjes en de kegel bij de kerk zijn afkomstig uit de oude bestrating die voor het nieuwe riool moest wijken.

Noordlaren ligt langs de eertijds belangrijke weg van Groningen naar Coevorden en vandaar naar Münster en Keulen en is herhaaldelijk met oorlogsgeweld geconfronteerd.

Zo werd in 1672, bij de komst van Bommen Berend, het hele dorp platgebrand en geplunderd. Slechts drie boerderijen en de kerk bleven over.

Brand was ook in vreedstijd een groot gevaar, met die gedeeltelijk houten huizen met rieten daken die dan ook nog dicht op elkaar stonden. In 1846 besloot de marke (samenwerkende boeren) voor voldoende bluswater te zorgen door de aanleg van een sloot naar het Zuidlaardermeer. Een brede sloot die tevens geschikt was voor scheepvaart: de *Noordlaardervaart* met veerhuis. Het brandweershuisje is een laatste herinnering aan de verantwoordelijkheid van de marke voor het blussen.

Wie nu naar Noordlaren kijkt, ziet een groen, goed onderhouden dorp zonder winkels, een typisch forenzendorp.

Hoe anders was dat in de eeuw rond 1900! Het dorp telde een tijdlang twee molens, twee bakkerijen, twee cichoreifabrieken (koffievervanger), twee smederijen, een melkfabriek, een schoenmaker een wagenmaker, drie kruideniers en ettelijke café's. Een aantal deelnemers komt uit Noordlaren en herinnert zich de situatie: bakker Hidding zat eerst hier en is toen verhuisd naar die hoek. Slager Koers raakte in 1926, bij de opening van het slachthuis in Groningen, in de bureaucratie verstrikt: thuisslachten mocht niet meer. Hij heeft zijn nering toen verplaatst naar net over de grens met Drenthe, daar golden de Groninger regels niet.

De oude Noordlaarders zijn tamelijk honkvast: aannemer Wolters is aan de vierde generatie toe, en gids Jannie Veldman kan meerdere boerderijen van haar familie, het geslacht Hoenderken, aanwijzen. Aan de steeg nr 4 dreef *Jans Klippie* rond 1900 een winkeltje met stille knip (café/slijterij zonder vergunning).

Een van de andere café's deed dienst als halte van de paardentram. Je kon hier pakjes afgeven. Als de koetsier zin had in een borreltje maar geen pakje hoefde af te geven, stopte hij een steen in een papiertje en had zo toch een excuus om even te stoppen.

Het Gezag was niet afwezig: Aan de Middenstraat bevindt zich het enig overgebleven politieschild uit de gemeente Haren, een tegeltableau dat aangeeft dat hier de politiepost gevestigd was.

Van al deze bedrijvigheid is slechts eetcafé *De Lanteern* op straat zichtbaar.

Als afsluiting van de excursie gaan we hier onze verkleumde handen warmen aan een kop chocolademelk. Een gezellige afsluiting van een geslaagde excursie.

Herinneringen van Geert Bazuin aan zijn jeugd

Geert Bazuin heeft aan de Kerkstraat gewoond vanaf zijn geboorte in 1925 tot na de oorlog. Hij heeft in 1965 zijn herinneringen aan zijn jeugd in de Kerkstraat op papier gezet. Twee delen zijn in vorige uitgaven van het tijdschrift gepubliceerd. In deze uitgave het vijfde deel. Hierna zullen alle delen in een publicatie worden gebundeld en via de website beschikbaar worden gesteld.

Door Geert Bazuin

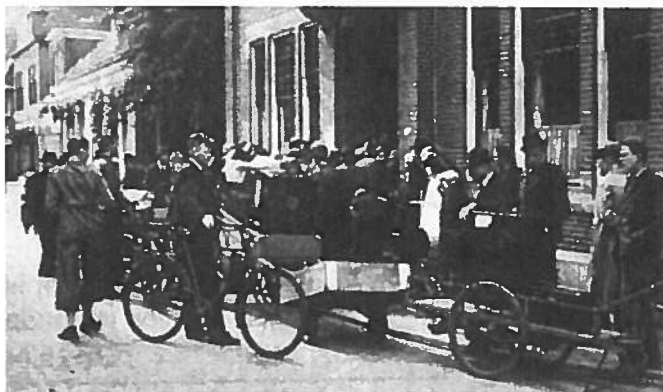
... Een ander probleem vormde de boter- en vetvoorziening. Veel boeren begonnen koolzaad te verbouwen, het probleem daarbij was: hoe krijg je de olie eruit? Pa maakte een pers. Een stalen buis waarin een getorste as draaide. Aan het einde van de buis zat een afdichtplaat met kleine gaatjes zoals van een gehaktmolen. De olie werd uit het zaad geperst op die manier en de bics kwam uit de gaatjes in de afdichtplaat naar buiten.

Dit materiaal was een probaat brandstof maar het gaf een gevaarlijke bijwerking. Je kon namelijk buiten ruiken waar bics werd gestookt. Je mocht geen koolzaad draaien, het was door de bezetter verboden. Dus moest het verbranden van bics mondjesmaat worden gedaan. In de laatste Oorlogswinter heb ik vaak koolzaad gedraaid.

Onze koolzaadmolen draaide op stroom via de elektromotor, maar er was geen stroom. De Duitsers hadden de stroom afgesloten maar ze hadden zelf wel stroom nodig. Zo ook in de Kerkstraat, te weten in de christelijke school waarin een stukje Wehrmacht was ondergebracht en in de smederij van Van der Woude, die gevorderd was voor de Wehrmacht omdat daar de paarden van ijzers voorzien moesten worden. Dus werden aan onze kant van de straat de huizen apart afgesloten, zo ook bij ons. Maar pa boorde met een uiterst fijn boortje in de stroomkabel beneden de meter een gaatje en tapte daar stroom af waardoor wij 's avonds na spertijd gewoon licht hadden en de elektromotor kon draaien.

Op een morgen was ik in de schuur aan het draaien toen het bericht kwam dat Landwachters de straat uitkamen en overall ook achter de huizen kwamen zoeken. Doordat de Duitsers in de school gelegerd waren stond er voor de poort van de school een Duitse wacht, die heen en weer liep over het trottoir tot en met ons huis en het huis van Oppenhuizen. Nu wilde het geval dat de waterleiding niet altijd water gaf. Daardoor kwamen de Duitsers bij ons en Ôl Job water uit de pomp halen. Toen de Landwachters bij Van der Woude kwamen werden ze door de Duitsers weggestuurd en toen ze bij ons kwamen werden ze door de wacht tegen gehouden, het was Wehrmachtsgebied, inpakken en wegwezen. Puur mazzel.

Toen de oorlog voor ons afgelopen was, dus gelijk met de bevrijding werd de illegale stroomvoorziening onmiddellijk beëindigd want moe was er als de dood voor. Zo heeft deze voorziening zich nooit geopenbaard.

*Radios inleveren bij gemeentehuis Haren
krantenfoto collectie Bazuin*

Op zeker moment kwam pa erachter dat er vraag naar alcohol was. Maar hoe maak je die. Pa op onderzoek uit. We hadden een oud natuurkundeboek waarin een verhandeling over het stoken van alcohol, zowel van aardappelen als van suikerbieten. Uit suikerbieten gewonnen alcohol was kwalitatief beter. Pa zag kans een wasketel te krijgen die moest dienen voor het mengsel waaruit alcohol gewonnen moest worden. Het werd een ingewikkeld geheel maar het werkte wel en het gaf wat meer mogelijkheden tot het verkrijgen van schaarse producten.

Op het rangeerterrein in Onnen werkten na de algemene spoorwegstaking van september 1944 Russische krijgsgevangenen. Ze werden ondergebracht bij boeren in Onnen. De Russen hadden algauw in de gaten dat net als zij de Nederlanders niets van de Duitsers moesten hebben en dat er vraag was naar kolen. De Russen stalen als raven van de Duitsers. De Duitse locomotieven moesten worden gestookt met kolen. De Russen drukten regelmatig kolen achterover, het waren dan wel geen "nootjes 4", maar als je de grote bonken steenkool zelf klopte kon je ze goed stoken.

Op een gegeven moment kwam er via via – en vraag me niet wie het waren en of er Russen en of mogelijk zelfs Duitsers bij betrokken waren – in het donker een grote zak kolen. Aan wie pa alcohol

heeft geleverd heb ik nooit gehoord. Bij mijn weten is het bij ons maar bij een keer stoken gebleven. Niet alle gestookte alcohol is vervuild en je moet ook niet denken dat het om ettelijke liters ging, te meer omdat het om een proef ging die alleen maar uitvoerbaar was toen de suikerbieten werden geroid.

Bij de bevrijding van Haren maakte ik direct kennis met een zekere Brown van de Canadese stoottroepen die met mij naar huis ging en van pa en moe een stevige borrel kreeg. De volgende morgen kwam hij nog even langs om te zeggen dat hij direct door moest. Later, misschien wel 1 of 2 maanden stond hij ineens weer voor de deur. Hij was met zijn eenheid tot Hamburg of Bremen gekomen.

*Canadese tanks en carriers langs de Hortuslaan
Uit Bezetting en Bevrijding van Haren,
Harener Historische Reeks deel 9*

Ik heb in de maanden na de bevrijding veelvuldig contact gehad met de Canadezen, vooral met een zekere Iwan Alexander die vrij veel over de vloer kwam. Hij ging zoals hij was gekomen. Hij was een engineer en al achter in de dertig en vrijgezel. Toen de Canadezen naar huis gingen kwam hij zeggen dat hij wegging. Toen ik hem vroeg naar zijn naam en adres zei hij: "laten we dat maar niet doen, op termijn komt daar niets van terecht. Ik ga zoals ik gekomen ben". We kregen een hand van hem en Iwan verdween uit mijn leven.

Elders heb ik in mijn verhalen al gewag gemaakt van evacués, zoals de Haasnoot's en nog enkele anderen. Eén heb ik nog niet genoemd, t.w. Frits Pleijte uit Noordwijk aan Zee, geboren in Indië maar reeds voor de oorlog in Nederland neergestreken in Noordwijk. Vader en moeder waren gescheiden. Moeder en zoon werden naar Haren gedirigeerd en werden bij Hulzekamp ingekwartierd. Frits had de lts gedaan; toen ze in Haren kwamen wilde hij niet verder leren en kwam in de boekhandel van Niejenhuis en Mees te werken.

Ik trof hem in het dorp en we maakten een praatje. Dat ging een paar keer zo en toen nam ik hem mee naar huis voor een thee of koffie. Hij kon ontzettend goed met moe opschieten die hem nogal eens kapittelde als hij weer eens dwarslag. Hij werd nooit hatelijk of rancuneus. Zo was hij al gauw meer bij ons te vinden dan bij zijn moeder waar hij helemaal niet mee overweg kon.

Op zeker ogenblik moest hij in de Arbeidsdienst. Hij moest zich melden in het Westerkwartier bij Marum. Hij kwam een keer met verlof en was ook bij ons. Toen hij weer wegging en ik met hem naar buiten ging om hem uit te zwaaien zei hij: "ik weet niet wanneer je me weer ziet want ik ga onderduiken". Via via hoorde ik later dat hij was ondergedoken in Onnen bij een boer. Ik weet het niet zeker, maar ik denk dat hij door Niejenhuis – die achteraf gezien in het verzet zat – is geholpen. Kort voor de bevrijding werd hij bij een razzia gegrepen en op transport gesteld naar Hooghalen naar het strafkamp. Deze laatste berichten wist ik toen nog niet....

Het bezoekerscentrum van Old Go

Elke donderdagmiddag heeft *Old Go* open huis in het bezoekerscentrum aan de Oude Brinkweg. Loop gerust eens binnen als u vragen heeft over de geschiedenis van Haren of historische wetenswaardigheden kwijt wilt.

Ook kunt u in het bezoekerscentrum het archief van *Old Go* inzien.

Ons bezoekerscentrum is te vinden aan de Oude Brinkweg 12A in Haren, in het gebouw van de judovereniging. Wij zijn elke donderdagmiddag geopend van 14.00-15.00 uur. De thee staat klaar!

Ter Borgh

*De Terborgsteeg dankt zijn naam aan de familie Ter Borgh die vroeger een boerderij had aan de Rijkstraatweg in Haren. Hoe kan het dan dat een straat die niet aansluit op de Rijkstraatweg toch die naam draagt?
De foto's in dit artikel komen van de website Historie van Haren, te vinden via een link op www.oldgo.nl*

Door Roelof van wijk

In Haren houden twee villa's en een straat de naam Ter Borgh hoog en in stand: de Terborgsteeg, de villa Terborgshof en een villa Terborg midden in de Terborgsteeg.

De Terborgsteeg liep vroeger van west naar oost van de Rijkstraatweg naar de Jachtlaan met een kort noord-zuid gelegen tussendeel.

Deze foto is genomen toen de Julianalaan nog Ter Borgsteeg heette

Het eerste gedeelte heet nu Julianalaan, het tweede gedeelte (het tussendeel) is nu Weg voor de Jagerskampen, alleen het laatste gedeelte is Terborgsteeg gebleven.

De naam komt van de familie Ter Borgh die een boerderij bezat aan de westkant van de Rijkstraatweg, tegenover wat nu de Julianalaan heet.

Hoe is die naam Terborgsteeg ontstaan?

De naam werd op verschillende manieren geschreven: als Terborgh, Terborg Ter Borgh, Ter Borg, ook werd TerBorg en Ter Burg gevonden.

Een Jan ter Borgh was waarschijnlijk eerst militair-chirurgijn in de vestingstad Delfzijl, later brouwer in de Oude Boteringestraat in Groningen, maar ook burgervandrig, later -luitenant. Hij was drie-maal getrouwd. Slechts drie van zijn vele kinderen werden volwassen: een halfbroer en twee broers: Frederic(us), Hendrick en Ajold Jan, die later een der burgemeesters van Groningen werd.

Het begint voor Haren bij Fredericus ter Borgh, geboren in 1691. Hij studeerde aan de universiteiten van Groningen en Harderwijk, promoveerde in 1713 tot doctor in de beide rechten en trouwde in september dat jaar met een meisje uit Harderwijk:

Henrica van Ossenbergh. Ze vestigden zich in Onnen. Hij werd in 1713 met zijn vrouw en een zuster van zijn vrouw lidmaat van de Hervormde Kerk, zoals het nu heet. Hij had ook een (winter-) huis in de Herestraat in Groningen. Ze kregen vier kinderen, twee meisjes en twee jongens.

Hij overleed in 1722, nog vrij jong; 31 jaar.

Zoon Hendrik overleed in Onnen.

De andere zoon, Jan, was naast landbouwer ook gezworene van Onnen. Hij trouwde met de Harense jongedochter Johanna Roelfs Cuyck (Kuyk) en breidde, mede door zijn huwelijk, zijn landbezit uit naar Haren, wat voor zijn openbare functie ook wel goed was.

De zoon van Jan, ook weer een Fredericus, vestigde zich in 1787 in Haren en liet een boerderij bouwen westelijk van de 'Haarderstraat', tegenover een steeg, die later zijn familienaam zou dragen.

In november 1776 verkopen de 'voorstanders' van de minderjarige kinderen van gezworene Jan ter Borgh te Haaren 'zware eiken stambomen staande op de wortel te Haaren' (advertentie in de Groninger Courant).

Fredericus trouwde in 1790 met Johanna Swartwolt, dochter van Roelf Swartwolt en Hillechien Jans (van Boekeren).

HAREN, DORP

Deze foto ter hoogte van de winkel van Boomker richting het zuiden genomen laat de verplaatste boerderij zien

Hij gebruikte de steeg om naar de toenmalige Onnerweg, nu de Jachtlaan geheten, te komen en dan door te lopen of per paard naar Onnen te gaan. Dit was de kortste route, de andere liep via de Witlattensteeg (nu Kerkstraat) en de Onnerweg/Jachtlaan (dit hield een omweg in).

De verbinding via de Hertenaan was er nog niet,

Deze kwam pas halverwege de 20^e eeuw tot stand door het afbreken van een boerderij Pauwels, recht tegenover de Ruiterssteeg.

Zijn tweede zoon, Roelf, genoemd naar zijn opa van moederskant Roelof Swartvult, nam de boerderij over na zijn vaders overlijden in 1809, met hulp van zijn opa. Toen de boerderij na ruim honderd jaar aan vernieuwing toe was, liet de familie de boerderij in 1900 afbreken en bouwde een nieuwe, ietsje verder naar het zuiden aan de Rijksweg. Deze werd in 1936 weer afgebroken, en de familie verhuisde terug naar de oude plek, waar de in 1918 de villa Terborghshof was gebouwd. Een sluitsteen van de boog boven de schuurdeur van de oude boerderij werd toen ingemetseld in de bordestrap. FTB 1787: 'Frederic ter Borgh', Ook een andere sluitsteen, met een paard werd van de sloop gered. (Harener Historische Reeks: Namen van straten en stegen).

De volgende foto laat de boerderij zien vanuit het zuiden, dus richting het dorp. De Emmalaan bestond nog niet, die werd gedeeltelijk op grond van deze boerderij en de pand zuidelijk ervan aangelegd.

Roelof ter Borgh en zijn vrouw kregen een zoon Fredericus en twee dochters.

Ook de zoon kreeg weer een zoon en twee dochters.

Later werd het beroep van boer minder belangrijk en zochten de Ter Borghs andere bezigheden.

De boerderij ging naar een dochter gehuwd met Hemmes. Later woonden deze in de villa Terborghshof.

Tuinstad Haren

Boekbespreking door Maria Staal

Tuinstad Haren, geschreven door Joost Kingma, is een leuk en informatief boek.

Het geeft een duidelijk beeld van de bouwactiviteiten in de jaren '30, die Haren het kenmerkende villaparkachtige uiterlijk hebben gegeven.

Het boek bestaat uit twee delen.

In het eerste deel wordt beschreven hoe de wens van de gegoede burgerij 'buiten' te kunnen wonen, de opzet van nieuwe uitbreidingswijken in Nederland beïnvloede. Dit gaf met name forensendorpen op hogere zandgronden, zoals Bloemendaal en Wassenaar, een ander aanzicht.

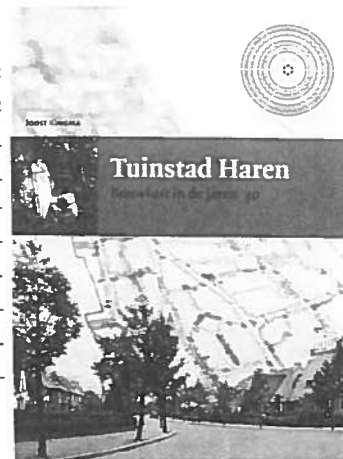
In deel twee wordt, aan de hand van dagboekfragmenten uit 1935 geschreven door de Amsterdamse architect Sybe Groenewold, een beeld geschetst van de ambities van de Harense gemeenteraad (en dan met name van de toenmalige burgemeester Boerema) om ook van Haren een tuinstad te maken. Groenewold kwam naar Haren aan de vooravond van een belangrijke raadsvergadering waarin werd besloten over de toekomstige bouwplannen binnen de gemeente Haren.

Een deel van die plannen werd uiteindelijk uitgevoerd, waardoor delen van het dorp Haren een villaparkachtige uitstraling hebben gekregen.

Te denken valt hierbij aan de Jachtlaan, de Stationsweg en de Westerse Drift, waar grote vrijstaande en twee-onder-een-kap woningen zijn te vinden met ruime tuinen, gelegen aan brede straten.

Tuinstad Haren is een zeer leesbaar boek dat parallellen legt tussen ontwikkelingen elders in het land en die in Haren. Hierdoor ontstaat er een compleet beeld over waarom er in Haren zoveel 'grote huizen' staan. Een klein minpuntje is dat in deel twee het soms niet helemaal duidelijk is of de dagboekfragmenten van de architect gelezen worden, of de latere toevoegingen van de schrijver zelf. Dit is echter maar een klein minpuntje.

Ik kan dit boek aanraden aan iedereen die geïnteresseerd is in de geschiedenis van Haren en wat meer te weten wil komen over de stedenbouwkundige context van de verschillende wijken, in vergelijking met andere forensendorpen in Nederland.

Willem Rutgers

Eind augustus 2013, overleed de heer Willem Rutgers. De heer Rutgers heeft zich onderscheiden door met een geweldige energie en toewijding historisch onderzoek van Glimmen te verrichten, waarvoor hij in 2010 benoemd werd tot erelid van de Harense Historische Kring Old Go.

Voor de Werkgroep Oude Verhalen werd de heer Rutgers geïnterviewd in juni 2013 over zijn grote hobby.
Door Lineke van Geest

Voorgeschiedenis

Willem Rutgers werd op 16 juni 1923 in Varsseveld geboren. Hij trouwde in 1947 met Jantje Kornelius uit Musselkanaal. Zij gingen in Nietap bij Leek wonen en uit hun huwelijk werden twee jongens en drie meisjes geboren.

Willem werkte als monteur in een autogarage, maar kwam in 1961 bij de boomkwekerij De Bonte Hoek werken als monteur in de werkplaats. Hier nam hij tractoren, auto's en allerlei werktuigen onder handen.

Het gezin ging in Glimmen wonen in het voorhuis van de boerderij aan de Rijksstraatweg 69 op de hoek van de Brinkweg. In 1968 verhuisden ze naar nieuwbouw in Glimmen.

Willem Rutgers' hobby

Het was een hobby om op de fiets met zijn fotocamera erop uit te trekken en al het schoons dat de natuur te bieden had vast te leggen. Deze hobby zou een wending nemen toen op een avond door de ouderensoos in het dorps huis aan de Rijksstraatweg dia's van oud-Haren werden vertoond en men hem vroeg of dat ook niet wat voor hem was. Dit werd het begin van een nieuwe hobby, die al gauw zou uitgroeien tot een ware passie.

Hij begon gebouwen en boerderijen in zijn omgeving te fotograferen. Van het één kwam het ander. Want hoe zag het dorp er dan vroeger uit? Zo groeide zijn belangstelling voor de geschiedenis van Glimmen. Hij vroeg de dorpsbewoners om foto's van vroeger. Er kwam veel reacties: oude schoolfoto's, foto's van boerderijen, villa's, thee-koepeltjes, enz. Samen met zijn eigen opnamen was er genoeg materiaal om in 1982 een tentoonstelling over Glimmen in het nieuwe dorps huis Groenenberg te organiseren.

Het boek

In 1984 ging hij met de vut en kon hij nog meer tijd aan zijn verzameling besteden. Alles werd verzameld: oude ansichtkaarten, foto's en dia's van particulieren en instellingen, krantenartikelen, eigen opnamen van boerderijen vóór en na de verbouwing, oude archief foto's. Van alle kanten stroomde het materiaal over Glimmen binnen. Veel materiaal kwam van inwoners en oud-inwoners van Glimmen en omgeving die vaak al elders in het land of in buitenland woonden.

Rutgers kon in 1986 een fotoboek samenstellen: *Glimmen, dorp tussen Drentse A en Hondsrug*.

Uitgegeven bij Profiel te Bedum. Het boek is systematisch opgezet aan de hand van een wandeling van Glimmen-zuid langs de Rijksstraatweg naar Glimmen-noord, met uitstapjes naar oost en west. Het laat ons zo alle markante gebouwen en boerderijen zien die we onderweg tegenkomen. Zowel nostalgische foto's uit een ver verleden als de toestand in de tachtiger jaren van de 20e-eeuw. Veel is veranderd, veel gesloopt of onherkenbaar verbouwd, ook veel bedrijven en winkels zijn verdwenen, maar het geheel geeft een interessant verslag van alle veranderingen in de loop der tijden en laat een prachtig dorp zien met ook nu nog veel natuurschoon.

Nog een boek

Hierna volgden nog meer jaren van intensief speurwerk en een verdere verdieping in de materie, hetgeen resulteerde in een kamer vol met kasten en planken volgestouwd met dozen met circa 3000 dia's en foto's, mappen, ordners, kaartenbakken, albums, foto's aan de wand en op de deur en keurig op een rij 40 plakboeken, waarin hij samen met zijn dochter elke maandag de krantenartikelen, die betrekking hadden op zijn dorp sorteerde en inplakte. Ook zijn vrouw heeft bij al dat werk veel geholpen. Door samen op pad te gaan, maar vooral ook door alles uit te typen op de typemachine en later op de computer.

Er was zoveel materiaal dat hij in 1998 een tweede fotoboek kon samenstellen, nu meer gericht op specifieke onderwerpen als de kerkorgelfabriek van de familie van Oeckelen, de paardenrennen, de verschillende scholen van Glimmen, het zwembad Appélbergen, de winkels, cafés en ambachten.

Voor al dit speurwerk is het dan ook terecht dat de *Historische Kring Old Go* Willem Rutgers tot erelid heeft benoemd. Zijn kennis zullen we missen.

Open Monumentendag 2013

Zaterdag 14 september jl. was het weer tijd voor de landelijke Open Monumentendag. Een speciale dag, vooral voor Old Go, omdat de vereniging dit jaar voor het eerst de organisatie van dit evenement overnam van de gemeente Haren.

Na aanleiding van het landelijke thema Macht & Pracht zette ons comité een leuk programma in elkaar. Zo waren er zes gebouwen gratis open, kon men de toren van de Dorpskerk beklimmen en rondslechteren in de gerestaureerde Vroomtuin van de villa De Vennen.

Ook was 's ochtends een gratis busrit georganiseerd onder leiding van gids Jan Dijkema, bestuurslid van Old Go.

Ondanks het slechte weer waren er tijdens de Open Monumentendag heel wat mensen op de been.

Veel mensen namen de kans eens een kijkje te nemen in Huize Weltevreden, waar het beheerders-echtbaar iedereen hartelijk verwelkomde. Ook bezochten veel mensen de Dorpskerk en beklommen de toren voor een wijds uitzicht over Haren.

Meer dan 25 mensen reden mee met de busrit en luisterden met belangstelling naar de molenaar van molen De Korenschoof in Noordlaren, die tijdens de rit op het programma stond.

Naast molen De Hoop en de Rooms-katholieke kerk in Haren, was er verder ook publieke belangstelling voor de Bartholomeus kerk in Noordlaren en de tuin van villa De Vennen.

Een geslaagde dag! Nu gaan we aan de slag met het organiseren van de Open Monumentendag 2014. Doet u dan ook weer mee?

Meer foto's kunt u bekijken via de website van Old Go, www.oldgo.nl.

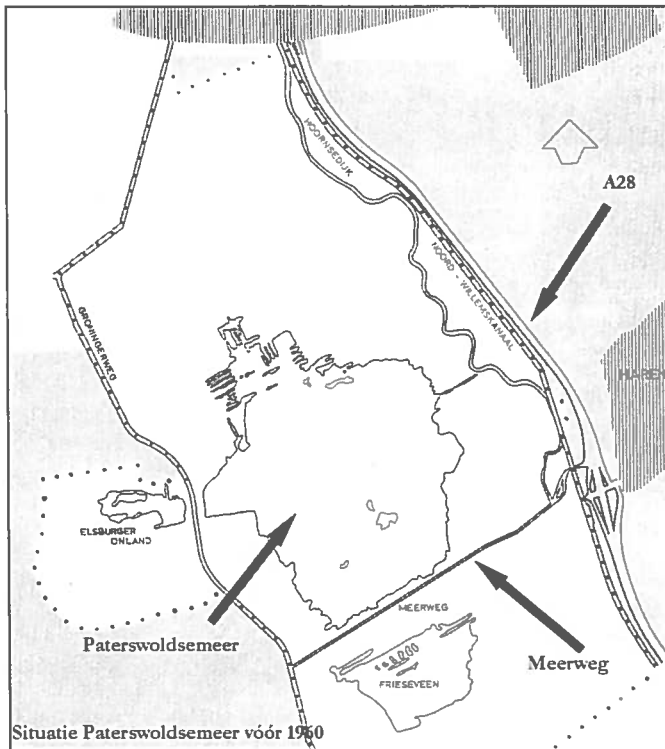

Hoornse Dijk problematiek in de zeventiger jaren

De rustige en pittoreske Hoornse Dijk was in de jaren '70 het toneel van een fervente strijd tegen de aanleg van een rondweg en het storten van tonnen bagger midden in het natuurgebied. De actievoeders richtten een vereniging op die het lukte de uitbreidingsplannen tegen te houden.

Door Lineke van Geest, op basis van gesprekken met Anje Vels, Hans Brugman en medewerkers van het Meersch.

Als u nu uw hond uitlaat aan de Hoornseplas, staat u niet stil bij het feit dat in de zeventiger jaren de Hoornseplas niet bestond en boeren hun koeien nog lieten grazen op de graslanden ten noorden van het toenmalige Paterswoldsemeer. (Zie kaartje)

Woonschepen aan het Noord-Willemskanaal en de oude arm van de Drentse A en boerderijen aan de Hoornse Dijk. Een prachtig rustiek landschap, dat sterk aan het groene hart van Holland deed denken.

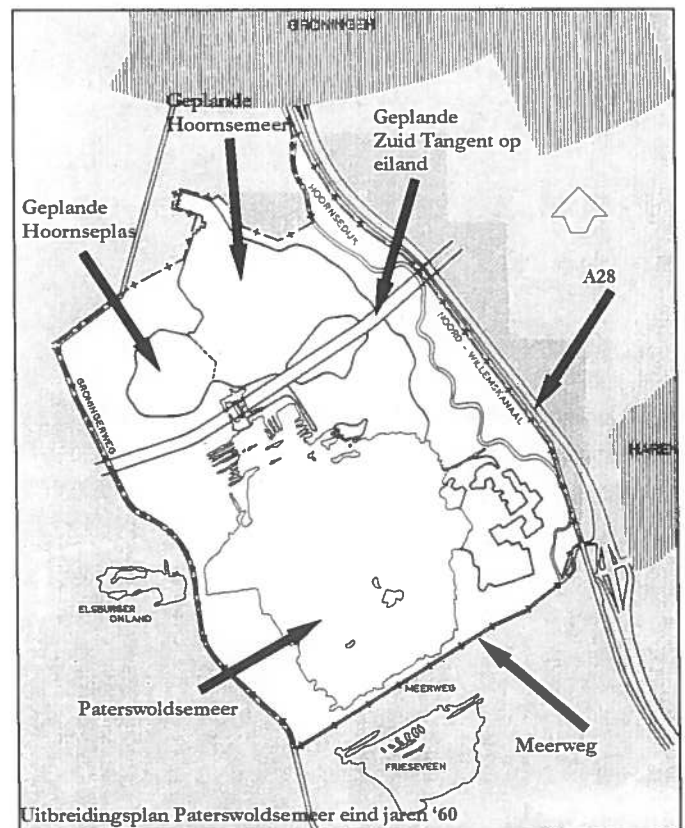
Al in de zestiger jaren kwam er steeds meer behoefte aan recreatie vanuit de steeds groeiende stad Groningen. Dit leidde tot de oprichting van het Meerschap Paterswolde: Groningen, Eelde en Haren gingen samenwerken in dit bestuur om de ruimtelijke ordening van het meer te realiseren en de recreatieve functie ervan te vergroten.

Het Paterswoldsemeer zou uitgebreid worden met 100 ha (Hoornsemeer) en een spartelpas met omliggende stranden en ligweiden (Hoornseplas). Om de verkeersdrukte op te vangen werd een weg ten zuiden van Groningen ontworpen (de zogenoemde Zuid Tangent) die dwars over het meer zou lopen en pijlers zou krijgen op een groot aan te leggen eiland. (zie kaartje) Deze ringweg is er echter nooit gekomen, maar wel de uitbreiding van het meer.

In 1971 werd met de werkzaamheden begonnen, de noordelijke graslanden werden onder water gezet en uitgediept. Eerst de spartelpas, die van de rest gescheiden werd door een betonnen dam, een wandelpromenade.

De woonschepen aan de oude arm van de Drentse A gelegen zouden moeten verdwijnen en de boerenbedrijfjes uitgekocht. De vrijgekomen bagger zou langs het Groningse deel van de Hoornse Dijk gestort worden, zodat er vanaf de Hoornse Dijk aflopend naar de oever van het meer een verhoogd heuvelachtig recreatief parklandschap zou ontstaan.

Het plan strekte zich uit vanuit het Groningse deel van de dijk tot aan het punt waar de oude arm van de A uit de Noord Willemsvaart komt. Op de plek waar nu de kanovereniging zit, stond toen nog de boerderij van Vrieling, weliswaar leeg en geheel vervallen, maar wel tot monument verklaard.

Enkele bewoners van de Hoornse Dijk en de woonbootbewoners staken de koppen bij elkaar en richtten in april 1975 een vereniging "De Hoornsche Dijk en Omgeving" op en lieten geheel in de geest van die tijd hun protest tegen dit bestemmingsplan horen.

Dit historisch cultuurlandschap en waardevol natuurlandschap met zijn knotwilgen en vele vogelsoorten diende geen stortplaats te worden voor baggerspecie vanwege de uitbreiding.

Een werkgroep van de vereniging schreef een fotowedstrijd "Kiek op de Diek" uit, die 80 inzendingen opleverde, waarvan er helaas geen in een archief bewaard zijn gebleven.

Van alle kanten kwamen adhesiebetuigingen binnen, o.a. van de Gröninger Bond, het IVN, de Milieufederatie, de PPR (voorganger van het huidige Groen Links). Ypke Gietema van de PvdA Groningse gemeenteraad, die ook in het bestuur van het Meerschop zat, heeft zich sterk gemaakt voor het behoud van dit stukje dijk- en rivierlandschap.

In juni 1975 waren er al 90 leden, waren de statuten vastgesteld en kwam men met een tegenvoorstel:

- geen ophoging van de grond
- aanleg van wandelpaden van de dijk naar het meer
- restauratie van de boerderijen van Vrieling en Nijdam
- behoud van de bestaande waterlopen
- aanleg van bruggetjes

De dijk zou zo open blijven voor publiek, de woonboten konden blijven liggen en dit plan zou minder kosten met zich meebrengen dan het geplande heuvellandschap dat van de 3,5 meter hoge dijk zou aflopen naar het meer. In december 1975 bood de Wegenbouw Maatschappij aan de bagger in een zuigvat bij Middelbert te storten en na vele verhitte vergaderingen, een protesttocht op de fiets, openbare hoorzittingen en interviews bij radio Noord ging men langzaam overstag.

Hoewel het Meerschop in de vergadering van 12 februari 1976 nog besluit om de boerderijen van Vrieling en Nijdam af te breken, stemden de Eelder en Groninger Gemeenteraden al tegen, de raad van Haren onder de toenmalige burgemeester Hofstee

Holtrop had er weliswaar geen moeite mee, maar geleidelijk sloeg de publieke opinie om.

Toen de omstreden boerderij van Vrieling op onverklaarbare wijze in juni 1976 door brand vernield werd, kwam de weg vrij voor een "herijking" van het plan naar de huidige staat.

Het is leuk om te weten dat de vereniging "De Hoornsche Dijk" nog altijd bestaat en zich in de loop der jaren nog heeft ingezet tegen de plaatsing van de stadsmarkerings lichtmast met zes gasvlammen en het plan voor een shortgolfbaan in dit gebied, hetgeen een heel ander soort recreatie met zich mee zou brengen met veel autoverkeer en rondvliegende golfballetjes. De recente plannen om het Noord-Willemskanaal tot Olympische Roeibaan te promoten met het vooruitzicht van tribunes en autoparkeerplaatsen in dit gebied is gelukkig door het besluit van het kabinet niet te opteren voor de Olympische Spelen in Nederland in de kiem gesmoord.

Men mag de milieugroepen lastig vinden, maar "milieukikkers" zijn broodnodig om initiële plannen bij te sturen, zodat wij kunnen blijven genieten van prachtige stukjes natuur.

Samenwerking Old Go en HCC

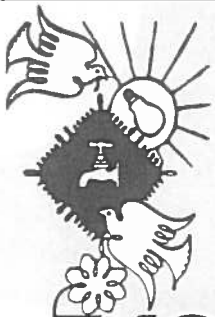
Het bestuur van Old Go en de Harener Historische Commissie zijn op 29 augustus jl. bijeen geweest.

De bedoeling is om in de toekomst de samenwerking verder actief vorm te geven.

Zo staat er een gezamenlijk deeltje van de Harener Historische Reeks op stapel met als onderwerp: Topografische kaarten.

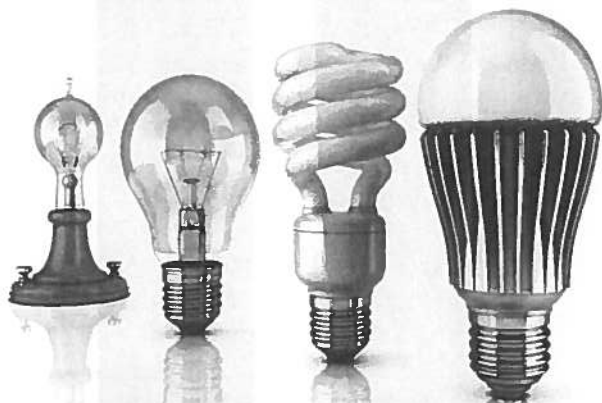

De twee voorzitters bezegelen met een handdruk de samenwerking. Links, Gaby Poell van de HCC en rechts Ali Bakker van Old Go.

SINDS 1911

Konings
TOTAALINSTALLATEURS

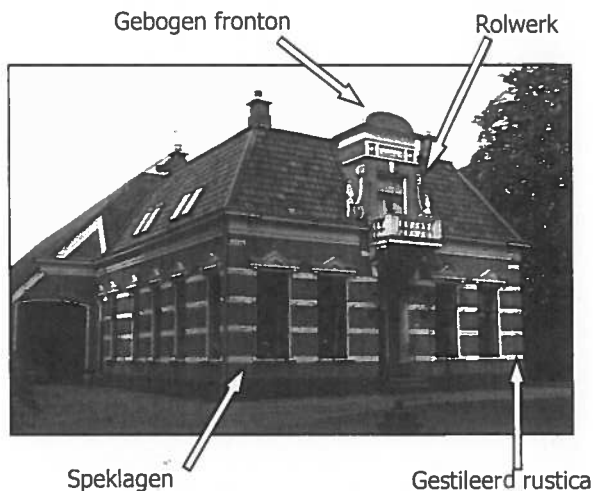

Rijksstraatweg 208 - 210 9752 BR Haren
☎ 050 5344735 Fax 050 5344138
www.koningstotaalinstallateurs.nl

Vakwerk Architectuurscursussen

Voor architectuur dichtbij huis

Wordt een expert in het herkennen van de architectuur in Haren en omgeving!

Dorpsweg, Onnen

Bouwstijl: Neo-Reanaissance, ca. 1880

Kijk voor de informatieve en toegankelijke cursussen van Vakwerk op www.vakwerkscursussen.nl

Gegeven door architectuurspecialist Maria Staal

WEBWINKELN?

DAT KAN IN HAREN!

WWW.BOOMKER.NL

Binnen 24 uur gratis thuisbezorgd

U sponsort Zorgboerderij De Mikkelfhorst

Persoonlijke service van Boomker personeel

BOEKEN
VAN VLEES
EN BLOED.

Onderstaande vrienden van Old Go en Harens Old Goud hebben deze uitgave mede mogelijk gemaakt

Hier uw naam, adres en bedrijfsgegevens!

Kosten per nummer: € 10; per jaar

(3 nummers) € 25

Schulte van Haren

In het verleden was de schulte zowel burgemeester, hoofd van politie als rechter. Een belangrijke taak die in Haren werd bekleed door de familie Rummerinck en die van vader op zoon werd doorgegeven

Door Roelof van Wijk

Schultambten werden vaak door één familie bekleed; en als er geen directe opvolger was, dan werd een familielid voorgedragen. Was de opvolger nog te jong, dan kwam er uit de familie een 'verwalter schulte', die het ambt tijdelijk waarnam.

Wat deed een schulte?

Ongeveer wat de burgemeester nu in een gemeente is: Hoofd van politie, ambtenaar die rechtszaken aanbracht, etc. In Haren was hij het hoofd van een gebied, dat naast Haren ook Noordlaren, Glimmen, De Punt, Onnen, Essen, Dilgt en Hemmen en Waterhuizen omvatte. Helpman, onderdeel van Haren, had een eigen schulte.

De schulte werd benoemd en de eed afgenomen door de Ambtman van het Gericht van Selwerd, die zijn beurt aangesteld werd door de stad Groningen, als 'eigenaar' van het gebied.

De Ambtman bestuurde het gebied en sprak recht samen met de 'gezworenen' of 'bijzitters'. Werden de gezworenen voor een bepaalde periode benoemd, de schulte oefende het ambt gedurende heel zijn leven uit, tenzij ziekte of 'gebreken' dat verhinderde. Drs Roemeling heeft in een publicatie het geslacht Rummerink behandeld en beschreven. Mij leek het aardig om vanuit die publicatie de schulten Rummerink op te sommen; leden van deze familie waren vanaf 1595 tot 1811 schulte van Haren.

Na het beleg van Groningen en de Reductie in 1594 waarbij Stad en Ommeland werden 'teruggevoerd' binnen de Zeven Provinciën, werd de protestantse religie alleen heersend gemaakt, zeker voor de officiële ambten en natuurlijk werden de ambten opnieuw verdeeld. Vandaar het jaartal 1595, als het jaar waarin, ook in Drenthe, de nieuwe schulten werden benoemd.

Graaf Willem Lodewijk van Nassau, de stadhouder van Friesland en met prins Maurits overwinnaar van Stad en Ommeland, had grote invloed op de benoemingen.

Schulte van Haren waren:

1. Johan Rummerinck, van juni 1595 tot overlijden op 5 februari 1616. Begraven in de Dorpskerk Haren waar de steen op zijn graf nog steeds is te zien.
2. Albert Rummerinck, van 1616 tot overlijden in 1622, zoon van 1.
3. Johan Rummerinck, van 6 november 1622 tot overlijden eind 1631, broer van 2 en zoon van 1.
4. Roelef Rummerink, van 1632 tot 1673, zoon van 3, vanaf 1664 werd zijn zoon Johan medeschulte.
5. Johan Rummerink, vanaf 1664 medeschulte, schulte van 1673 tot 1690. Tussen 1679 en 1681 gezworene en daardoor alleen verwalter-schulte, zoon van 4.
6. Rudolph Rummerink, van 1690 tot 1718, afgetreden, zoon van 5.
7. J(oh)an Rummerink, van 1718 tot 1761, zoon van 6.
8. Johannes Rummerink, van 1761 tot 1811, de laatste schulte, zoon van 7.

Dag van de Groninger Geschiedenis

Zaterdag 5 oktober is het weer Dag van de Groninger Geschiedenis. Een leuke dag voor iedereen met belangstelling voor de geschiedenis van onze provincie. Het thema is **Volk en vorst**, over het Koninkrijk der Nederlanden en de Oranjes, maar ook over andere vorsten en leiders die Nederland gekend heeft. Wereldlijke en religieuze vorsten, vorsten uit de Romeinse tijd en vorsten uit de Opstand.

Old Go is natuurlijk ook weer met een stand aanwezig!

Kom langs tussen 11.00-17.00 in het gebouw van de Groninger Archieven, Cascadeplein 4, Groningen.

Villa De Vennen, Haren

De in 2008 gerestaureerde Vroom tuin van villa De Vennen was, in het kader van de Open Monumentendag, geopend voor publiek. Daarnaast stond de villa een week centraal in de artikelenreeks Monument van de Week.

Door Maria Staal

De eerste steen van villa De Vennen is gelegd in 1920. Dit werd het nieuwe woonhuis van de heer Niemeyer, directeur van de gelijknamige tabakfabriek in Groningen, en zijn gezin. Het rood bakstenen gebouw is ontworpen door de Groninger architect Wittop Koning, die aan de Rijksstraatweg en Verlengde Hereweg nog meer villa's bouwde.

Naast de villa ontwierp Wittop Koning ook de grote tuin rond het pand, in samenwerking met tuinarchitect Vroom.

De Vennen is tot 1991 in bezit gebleven van de familie Niemeyer. Toen werd het verkocht aan de heer Driessens, die de villa naast woonhuis ook gebruikte als kantoor. Sinds 2001 heeft de Stichting Het Groninger Landschap haar hoofdkantoor in het pand gevestigd.

Wittop Koning ontwierp het gebouw in een traditionele bouwstijl, verwant aan de Engelse Landhuisstijl. Het heeft twee woonlagen en een rietgedekte kap.

De hoofdingang bevindt zich in het midden van de voorgevel, in een iets terugspringende nis. Samen met het erboven gelegen inpandig balkon, geeft dit de gevel een speels uiterlijk met veel schaduwwerking.

De ramen in de voorgevel en op de verdieping hebben een roedenverdeling die typerend is voor het bouwen in traditionele trant. Ook zijn in de voorgevel op de begane grond nog een aantal van de oorspronkelijke luiken bewaard gebleven.

De woonkamer bevond zich aan de zuidzijde van de villa, vanaf waar men via een erker een aansluitend terras kon bereiken.

Aan de binnenzijde is, ondanks dat de villa nu als kantoor in gebruik is, nog behoorlijk veel van het oorspronkelijke interieur bewaard gebleven.

Zo zijn door het hele pand heen de oude 8-ruits binnendeuren terug te vinden. De entree, woonkamer, keuken en studeerkamer op de begane grond hebben nog de oude houten betimmeringen rond de ramen en op wanden. Ook is de entree voorzien van een vloer met fraaie zwarte en witte vloertegels. In latere jaren zijn er aan de achterzijde een aantal uitbouwen toegevoegd, zoals een kinderkamer met slaapkamer erboven en een serre. Toch heeft dit het uiterlijk van de villa niet geschaad. Het ademt nog steeds de sfeer uit de jaren 1920-30.

Detail van de hal met tegelpatroon en acht-ruits paneeldeur

Vanuit de tuin heeft de bezoeker van alle kanten een fraai zicht op het gebouw.

De tuin werd in eerste instantie ontworpen door architect Wittop Koning zelf; daarbij geholpen door de lokale tuinarchitect Jan Vroom Jr. uit Glimmen.

Vanaf de op een verhoogd plateau gelegen villa, daalt men via een aantal niveauverschillen met natuurstenen trappetjes steeds verder af naar de wat verder van het huis gelegen gedeelten van de tuin.

De niveauverschillen worden door keermuren van natuursteen in stand gehouden.

Oorspronkelijk werden vanuit de villa verschillende zichtlijnen gecreëerd naar de tuin.

Zo keken de bewoners vanuit de woonkamer naar een, langs het zuidelijke terras gelegen, flagstone tuin. Vanuit de aan de achterkant gelegen studeerkamer keek men over het gazon. In de eetkamer werd het oog via een pad met natuurstenen trapjes en een rotstuint naar het tuinhuis aan het andere eind van de tuin geleid.

De in 2008 gerestaureerde tuin

Tuinarchitect Jan Vroom kwam uit een familie van tuinontwerpers. De in Glimmen geboren en woonachtige Jan jr. nam in 1911 op 17-jarige leeftijd het bedrijf over van zijn vader. In 1917 werd het bedrijf uitgebreid met een eigen kwekerij.

Jan Vroom ontwerpt in de jaren 1930 een aantal villatuinen in Haren, Glimmen en Helpman. Hij deed dit geheel volgens de mode van de tijd met rechthoekige ontwerpen, waarbij via een assenstelsel de villa centraal gelegen kwam te liggen in de tuin. Hierbij waren vooral de oriëntatie op erkers, tuindeuren en ramen van belang. Op de verschillende niveauverschillen van de tuin stond specifieke beplanting centraal.

De keermuren en trappetjes werden veelal gemaakt van los gestapelde Bremer zandsteen.

De tuin van De Vennen ziet er nog vrijwel uit zoals oorspronkelijk ontworpen door Wittop Koning en Vroom. In de loop van de tijd zijn er wel uitbreidingen en veranderingen geweest, maar die waren niet ingrijpend. In de winter van 2008-09 werd de tuin door de huidige gebruiker van het pand, Stichting Het Groninger Landschap, gerestaureerd. Hierbij is een latere toevoeging van een vijvertuin ongedaan gemaakt. Op deze plek is nu weer een rosarium gecreëerd, die in de jaren 1930 was verdwenen voor de aanleg van een privé tennisbaan. Villa De Vennen is een gemeentelijk monument.

De Vennen vlak na de voltooiing in 1920.

Er wordt nog hard gewerkt aan een keermuur van de voortuin. Het pand heeft op de begane grond in de linkerhoek nog de oorspronkelijke nis.

Deze zijn later dichtgezet.

Collectie van dhr. R. van Wijk. Fotograaf onbekend

Achterzijde van De Vennen.

In het torentje zat op de begane grond de eetkamer. In 1935 werd langs de achtergevel over de volle breedte een serre aangebouwd, waardoor het effect van het torentje wat verdween.

Collectie van dhr. R. van Wijk. Fotograaf onbekend

Oude nummers Op de Hoogte

Onderstaande nummers zijn nog te verkrijgen:

December 2011: 6 stuks

Nummer 1 2012: 16 stuks

Nummer 2 2012: 19 stuks

Nummer 3 2012: 22 stuks

De prijs bedraagt € 3.=

per stuk of

4 exemplaren voor € 10.=.

U kunt ze aanvragen bij Jan Dijkema, telefoon 050-4061646. U mag ze ook afhalen in het Bezoekerscentrum aan de Oude Brinkweg 12A. Donderdag van 14 -15 uur.

Osdiek Twij

Mien jongensjoaren in Noordloaren
dat hoeske doar middenmaank gruinlaand
mit kop noar Eext heur veurgeslacht
in Onnerpolder mit kont noar Hoaren
t achterlaand het Opa zulf verveend roeg laand
n swien, n hok vol hounder, kalkoenen Oma's pracht.

Zai moakt de soep in grode swoare paan
n widde kaggel bezied de tunnen deus
in t achterhoes scheen zun aaltied
douk om t hoar, merine blaauwe boksem aan
swait veur de kop en drup aan neus
dij rōthond doar hai blaft, as e mor nait biet.

Bedsteepaanken tussen twij stoulen
wie eten soep mit echte maggiblokjes
lepels binnen as cirkels rond
paan op toavel woar bonken in drieven
n bult lewaai aal wui der proat in brokjes
mien Oma lopt noar achter en foetert wat op hond.

Vanoet keuken n glimp van Opa dij
op bèr veur t glas aan damskaantzied
swoar zaik, moagkanker
noast hom n lege kom van brij
wees toch wat stil... Opa... hai lied
n beeld dat blift as n schip veur t lèste anker.

Om middaguur dou k koamer binnen gong
hai wol zo gern mie nog ais zain huil even
moagere haanden rusten op n widde hoaktesprij
gedienen sweven hai proat 'hou is t mien jong'
n ofschaaid, t ofschaaid van zien leven
en ik as kind van nog gain twaalm op Osdiek, twij.

Mien Opa in zien blaauwe boerenkiel, n knopaccordeon
hai haar zichzulf de neuten leerd
zo aibels mooi al was der ook veul herrie
dij laange loan mit stōrmlanteerns weerom
mien jongensjoaren in Noordloaren, mie hail wat weerd
goddaank, t is der nog, in t hoes woont nou mien Ome
Gerrie.

Anne Hoogebrug

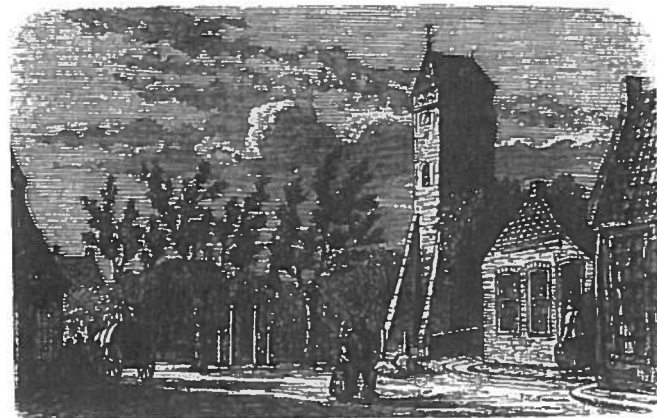

Rubriek Vraag & Antwoord

In de rubriek Vraag & Antwoord hopen lezers van Harens Old Goud antwoorden te krijgen op vragen die hen al geruimte tijd bezig houden.

Boek gezocht

De heer Free Hijzeler uit Haren is op zoek naar het boek waarin onderstaande prent origineel is afgedrukt. Het is een dorpsstafereel getekend door Jacob van Lennep in 1823.

Het heeft onder andere gestaan in het boek van Aiking over de Dorpskerk. De heer Aiking is van mening, dat Jacob van Lennep de afbeelding heeft getekend in 1824. Dit is echter onjuist, daar hij op zijn rondreis door Nederland in 1823 niet in Haren is geweest. (Zie het boek *De zomer van 1823. Lopen met Van Lennep*).

In het boek van Van Koldam, *200 Jaar Gemeentebestuur Haren* staat het zonder bronvermelding (ws. Aiking, gelet op het onjuiste jaartal).

Er wordt gezegd dat de prent uit een 19e-eeuws aardrijkskundig boek moet zijn. Hierbij is de naam van Witkamp gevallen. Deze editie is nog niet gevonden. Wie kan Free Hijzeler verder helpen? Reactie via info@oldgo.nl

###

Lego

Richard Topelen uit Scheemda (zie www.Miniland.nl) is geïnteresseerd in de geschiedenis en foto's van de Lego fabriekjes in Finsterwolde (ook van na de brand), Grootegast en de ontwikkeling van Lego in Groningen en Haren.

Verhalen van oud-medewerkers zijn eveneens zeer welkom. Lego Nederland begon in 1955 in Haren door de n.v. ISI.

Reactie via info@oldgo.nl

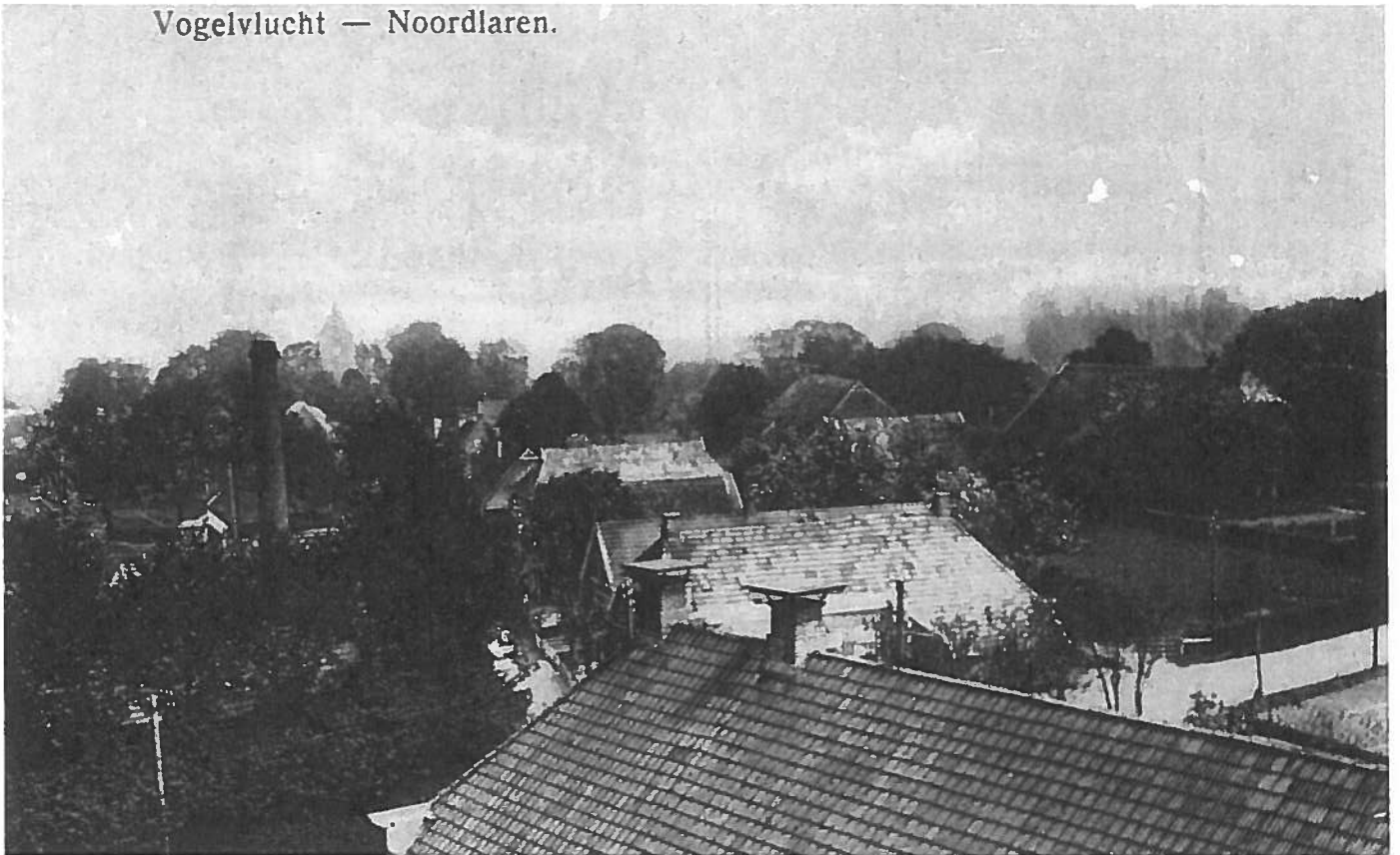

###

Uit ons fotoarchief

Deze keer een aantal prentbriefkaarten van Noordlaren uit de collectie van mevrouw Klaassien Timmer

Vogelvlucht — Noordlaren.

Fraaie luchtfoto van Noordlaren, waar nog net de kerktoeren zichtbaar is

Lageweg 39

Noordlaren Kerkdwarstraat

De Horst bij 't Zuidlaarder Meer — Noordlaren,

De Horst aan de Vaart

Zuidlaren, Omgeving

UW MOOISTE MOMENT OP SCHILDERSDOEK

Vanaf €26,-

GVA

DRUKKERIJ G. VAN ARK
PROFESSIONALS IN **PRINT & DRUK**

KERKSTRAAT 32, HAREN - T (050) 534 74 47 - F (050) 534 06 50

DIGNO computers

Computers • Software • Reparaties • Netwerken

Rijksstraatweg 132 • 9752 BL Haren • Tel.: 050-5349965 • info@digno.nl • www.digno.nl